

[Vesterager.]

højtærede Undervisningsminister i, at skal vi have noget gennemført og virkelig have noget Udbytte af det, bliver vi nødt til at gaa den Vej, som nu her er foreslaaet, og derfor er der ikke megen Anledning til at rejse en Strid om dette Spørgsmaal.

Jeg vil dog gerne have Lov til at sige, at den Form for obligatorisk Ungdomsskole, som er foreslaaet af Ungdomsudvalget, bryder jeg mig ikke saa forfærdelig meget om. Den har en udmærket Egenskab, nemlig denne, at den giver Eleverne fri fra 14 til 16 Aar, det lægger jeg Vægt paa, men man skal nok faa at se, at der bliver saa mange Revner og Sprækker at slippe igennem, at det kun bliver ganske enkelte, man vil faa ind i denne obligatoriske Ungdomsskole. Og jeg vil bestemt fremhæve, at det at tro, at Skoletvang uden videre avler Kundskabstrang, er fuldkommen ved Siden af. Man naar lige det stik modsatte ved at bruge Tvang. De unge maa hellere sunde sig lidt og saa maaske vaagne op til Forstaaelse af, at de har Brug for virkelig Hjælp for at komme frem her i Verden. Disse Skoler spænder over en stor Vidde, og jeg haaber, det maa blive til Held for den danske Ungdom, men det afhænger uhyre meget af, om Lærerne virkelig er i Stand til at fylde de Timer, der stilles til Raadighed. Det er en Erfaring, vi har gjort her i Danmark gennem Aarene, at det frivillige Ungdomsskolearbejde kan udrette noget med sine Elever. Lærere og Elever mødes i de forskellige Skoleformer af fri Vilje med Trang til Oplysning og Lyst til Arbejde; her gælder det især, at det er Lysten, som driver Værket.

Endelig er der en Ting, som ogsaa er nævnt ved Behandlingen af disse Forslag fra en enkelt Side: det nationale Værn og Skolen. Det skal jeg ikke komme meget ind paa; den Dag, vi frit kan tale ud om alle Spørgsmaal, vil ogsaa Ungdommens Uddannelse i den Retning komme under Debat. Jeg haaber ogsaa, de nye Skoletanker kan komme til at øve Indflydelse herpaa og paa Løsningen af de vanskelige Spørgsmaal. Saa vidt jeg husker, var der i 1907—08 paa Foranledning af J. C. Christensen en Bevilling paa 10 000 Kr. paa Finansloven, der skulde sætte Befalingsmænd af Hæren i Stand til at komme paa Højskole. Denne Bevilling hørte ikke til de Bevillinger, om hvilke man siger, at er de først kommet paa Finansloven, kommer de aldrig ud igen. Denne Bevilling faldt temmelig hurtigt bort igen, men den havde alligevel en vis Indflydelse, idet mange Befalingsmænd gjorde

de Brug af den og tog paa Højskole, og jeg tror, de lærte en Del der, og at Opholdet medvirkede til at ændre Kursen noget inden for Militærvæsenet. Jeg tror ikke, vi skal tage hverken dette med Landstormen eller andet lignende op igen, men vi kan sikkert lære adskilligt af de Tanker, der gennem Tiderne er tænkt i den Anledning. Det har sin Betydning, at vi tager Hensyn til alle Sider, naar alt dette med Ungdommens Uddannelse og Opdragelse skal løses. Det gælder om at skabe en virkelig villende og karakterfast dansk Ungdom, som kan gaa de vanskelige Tider i Møde og føre Danmark gennem de svære Opgaver; man sikkert kommer til at staa over for. Det er mange Aar siden, en dansk Digter skrev:

„Kunde man alting købe,
og havde jeg nok af Penge,
jeg købte Rygrad i Alenvis
og gav de danske Drengene.

Jeg købte Rygrad i Alenvis
og delte det gratis ud.

Tænk, om en Vilje der skabtes
af hver en skikkelig Klud!“

Det maa være Opgaven for Skolemænd at skabe en karakterfast Ungdom, der kan bidrage til at bære Danmark gennem den vanskelige og mørke Tid, bære Danmark og det danske Folk ind i Dagens Gry.

Dermed skal jeg anbefale dette Lovforslag til velvillig Behandling i det høje Ting.

Kristian Nygaard: Den nugældende Aftenskolelov af 11. Maj 1935 fastholder Aftenskolen som en fri Skole, hvortil enhver, der er ude over den skolepligtige Alder, har uhindret Adgang. Indbydelsen til Deltagelse i dette Skolearbejde er efterhaanden blevet fulgt af et meget stort Antal Elever baade fra Land og By. I 1938—39 deltog 117 332, hvoraf de 62 169 var fra Byerne og 55 163 var Landboere. Først og fremmest har Eleverne været saadanne unge, som ikke paa anden Maade har faaet Lejlighed til at supplere Børneskolens Undervisning, men adskillige ældre melder sig ogsaa, ikke mindst i Byerne, for at udnytte de mange Vinteraftener til at tilegne sig Færdighed og Dygtighed i et eller flere praktiske Fag, der nu har deres særlige Interesse. Aftenskolens Undervisning former sig meget forskelligt. Ofte kan det være vanskeligt at afgøre, om Eleverne eller Lærerne er mest ivrige for at holde Skolen gaaende, men et vist Tillidsforhold mellem de to Parter maa være en nødvendig Forudsætning for Aftenskolernes naturlige Tilslutning i Befolkningen. Der kunde maaske